ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 14.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZEDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 19-го *Февраля* — **1846** — *Wilno* WTOREK, 19-go *Lutego.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 12 Февраля.

Высочайшимъ Приказомъ, 1-го Февраля, Его Величество Король Сардинскій назначенъ Шефомъ Архангельскаго Пѣхотнаго Полка, которому именоваться впредь — Пѣхотнымъ Его Величества Короля Сардинскаго Полкомъ.

—

Высочайшими Указами, данными въ 3-й день Февраля Придворной Конторѣ, дѣвицы: Графиня Софія *Шувалова* и Княжны Екатерина и Анна *Грузинскія*, дочери Царевича Грузинскаго Ильи Георгіевича, Всемилостивѣйше пожалованы во Фрейлины къ Ея Величеству Государынѣ Императрицѣ.

— Въ Высочайшемъ Указѣ, за собственноручнымъ Его Императорскаго Величества подписаніемъ, данномъ Правительствующему Сенату Ноября 14-го, изображено: „Согласно съ изъявленнымъ Нами въ 1833 году соизволеніемъ на желаніе покойнаго Генералъ-Фельдмаршала Князя *Витгенштейна*, снисходя нынѣ на всеподданнѣйшее прошеніе супруги его, Княгини Антонины *Витгенштейнъ*, Всемилостивѣйше дозволяемъ въ благопріобрѣтенномъ ихъ имѣніи, состоящемъ С. Петербургской губерніи, въ Царскосельскомъ уѣздѣ, въ селѣ Дружноселье, съ деревнями Лампова и Большева, и Подольской губерніи мѣстечкѣ Каменкѣ, учредить маіоратъ, въ пользу старшаго ихъ сына Льва *Витгенштейна*, и по немъ старшихъ его потомковъ, мужескаго пола; въ Дружносельскомъ имѣніи должны храниться всѣ пожалованные трофеи и другіе помятники покойнаго Генералъ-Фельдмаршала.

— Государь Императоръ въ 7-й день Января Высочайше повелѣть соизволилъ: воспитанниковъ состоящаго при Лѣсномъ и Межевомъ Институтѣ Отдѣленія Гражданскихъ Инженеровъ, Николая *Стоцкаго*, Исидора *Рацевича*, Карла *Волка*, Владислава *Соколовскаго*, Адама *Олевинскаго*, Деметія *Загорскаго*, Лаврентія *Лозинскаго*, Афанасія *Лозинскаго*, и Антона *Кубацкаго*, за отличные успѣхи въ наукахъ и благонравное поведеніе, произвесть въ 14 классъ.

—

Въ Приказѣ Г-на Военнаго Министра, Января 21-го дня 1846 года за N. 16-мъ, объявлено по Военному вѣдомству:

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 12 go Lutego.

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, 1-go Lutego, N. Król Jego Mość Sardyński mianowany został Szefem Archangielskiego Półku Pieszego, który odtąd przybiera nazwanie Półku Pieszego Jego Królewskiéj Mości.

—

Przez Najwyższe Ukazy, dane 3 go Lutego do Kantoru Dworu, Hrabianka Zofia *Szuwałow* i Xiężniczki Katarzyna i Anna *Gruzińskie*, córki Gruzińskiego Królewicza Eliasza Georgiewicza, Najłaskawiéj mianowane Frejlinami Najjaśniejszej Cesarzowej Jej Mości.

— Przez Najwyższy Ukaz, dany Rządzącemu Senatowi z własnoręcznym Jego Cesarskiéj Mości podpisem, dnia 14-go Listopada, stosownie do Najwyżéj oświadczonego w 1833 roku zgodzenia się na życzenie zmarłego Jenerał-Feldmarszałka Xięcia *Wittgensteina*, a teraz w skutek najpoddanniejszéj prośby jego żony, Xiężny Antoniny *Wittgenstein*, Najłaskawiéj dozwolono w ich dorobkowych dobrach, położonych w St. Petersburskiéj Gubernii, w Carskosielskim Powiecie, składających się ze wsi Drużnosiela, Łampowa i Bolszewa, oraz w Gubernii Podolskiéj z miasteczka Kamionki, urządzić majorat, na rzecz starszego ich syna Xięcia Ludwika *Wittgensteina*, i następnie starszych jego potomków w linii męzkiéj. W majątku Drużnosielu, ma ą bydź zachowane wszystkie trofea i pamiątki zmarłego Xięcia Feldmarszałka.

— Jego Cesarska Mość w d. 7-go Stycznia b. r. raczył rozkazać: uczniom ustanowionego przy Lesnym i Mierniczym Instytucie Oddziału Inżenierów Cywilnych, za odznaczający się postęp w naukach i dobre prowadzenie się, nadać rangę 14-éj klassy. Uczniowie ci są: Mikołaj *Stocki*, Izydor *Racewicz*, Karol *Wołlk*, Władysław *Sokołowski*, Adam *Olewiński*, Dymenciusz *Zaborski*, Wawrzyniec *Łoziński*, Atanazy *Łoziński* i Antoni *Kubacki*.

—

Rozkazem Dziennym P. Ministra Wojny, z dnia 21-go Stycznia 1846 roku, Nr. 16, ogłoszono w wydziale wojennym:

— „Государь Императоръ, назначивъ Высочайшимъ Приказомъ, 20-го сего Января, Его Величество Короля Неаполитанскаго, Шефомъ Невскаго Морскаго полка, съ переименованіемъ онаго въ Пѣхотный Его Величества Короля Неаполитанскаго полкъ, Высочайше повелѣть соизволилъ: офицерамъ сего полка имѣть золотыя петлицы на воротникахъ и обшлагахъ мундировъ, и всему полку носить на эполетахъ и погонахъ, вмѣсто N. 1 го, вензель Его Величества Короля Фердинанда II, по особо утвержденному рисунку."

—

Русская сцена понесла одну изъ большихъ потерь: 22-го сего Января, въ два часа пополудни, къ искреннему сожалѣнію друзей и знакомыхъ, скончался въ Москвѣ, послѣ кратковременной болѣзни, извѣстный нашъ драматическій писатель, Князь Александръ Александровичъ *Шаховской*, на 73-мъ году отъ рожденія.

— Скончался въ весьма преклонныхъ лѣтахъ Оберъ-Каммергеръ Двора Его Императорскаго Величества, Попечитель Харьковскаго Учебнаго Округа Графъ *Головкинъ*.

Минскъ, 20 *Января*.

Нынѣшній день замѣчателенъ былъ по весьма важному событію, ежели не для всѣхъ жителей города, по крайней мѣрѣ для воспитанниковъ Минской Губернской Гимназіи и для ихъ родственниковъ. Обширное зданіе, заложенное полтора года тому назадъ, и назначенное для помѣщенія Гимназіи съ Благороднымъ при ней Пансіономъ, уже окончено, и сего 20 дня совершено освященіе этого новаго Святилища для образованія Благороднаго юношества Минской Губерніи.

Въ десять часовъ утра, всѣ Чиновники Гимназіи, Дворянскаго и Приходскаго Училищъ, въ сопровожденіи Директора, въ мундирахъ отправились въ Архіерейскую церковь. Выслушавъ Божественную Литургію, они заблаговременно поспѣшили въ залы новаго Гимназическаго зданія, гдѣ уже приготовлено было все къ освященію дома. За симъ прибыли въ Гимназію Г. Минскій Гражданскій Губернаторъ, Г. Губернскій Предводитель Дворянства и другіе высшіе Чиновники, родственники воспитанниковъ и многіе Дворяне. Въ двѣнадцать часовъ прибылъ Его Высокопреосвященство Антоній Архіепископъ Минскій и Бобруйскій, и въ приготовленной залѣ соборне совершилъ молебствіе съ водоосвященіемъ. По окончаніи водоосвященія Его Высокопреосвященство, въ сопровожденіи духовенства, самъ окропилъ св водою всѣ залы Гимназіи, а послѣ провозглашенія Протодіакономъ многолѣтія Государю Императору и всей Августѣйшей Фамиліи, Законоучитель Православнаго Исповѣданія Каѳедральный Протоіерей *Минкевичъ* произнесъ къ ученикамъ поучительное, по сему предмету, Слово. Потомъ Старшій Учитель Руской Словесности *Сергіевскій* сказалъ—рѣчь, въ которой изобразилъ важность настоящаго торжества для Гимназіи и пользу учрежденія Благороднаго при ней Пансіона. Наконецъ Директоръ Училищъ произнесъ также поученіе къ воспитанникамъ Гимназіи на текстъ взятый изъ Св. писанія: Всуе трудишася зиждущіи, аще не Господь созиждетъ домъ. Въ заключеніе, хоръ пѣвчихъ пропѣлъ народный гимнъ: *Боже! Царя храни!*

По совершеніи такимъ образомъ духовнаго обряда освященія дома, Его Высокопреосвященство, Гг Начальникъ Губерніи, Губернскій Предводитель съ Дворянствомъ и всѣ прочіе Чиновники приглашены были въ особо приготовленную залу, гдѣ Директоръ провозгласилъ тостъ за здравіе и долгоденствіе Покровителя Просвѣщенія Государя Императора. Затѣмъ предложенъ былъ тостъ въ честь Его Высокопревосходительства Господина Министра Народнаго Просвѣщенія и Минскаго Дворянства, принесшаго важныя пожертвованія на учрежденіе при Гимназіи Благороднаго Пансіона.

Вечеромъ новый домъ Гимназіи и Благороднаго при ней Пансіона былъ иллюминованъ.

„Najjaśniejszy Cesarz Jego Mość, mianowawszy przez Najwyższy Rozkaz dzienny, z dnia 20-go Stycznia, N Króla Jego Mości Neapolitańskiego, Szefem półku Newskiego Morskiego, z przezwaniem onego Półkiem Pieszym J. K. M. Króla Neapolitańskiego, Najwyżéj rozkazać raczył: aby oficerowie tego półku mieli złote petlice na kołnierzach i obszlegach mundurów: cały zaś półk, aby nosił na szlifach i dragankach, zamiast Nr. 1-go, cyfrę J. K. M. Króla Ferdynanda II-go, według oddzielnie zatwierdzonego rysunku."

—

Scena Rossyjska poniosła jednę z największych strat: dnia 22 go Stycznia, o godzinie 2-éj po południu, ze szczerym żalem przyjaciół i znajomych, zakończył w Moskwie życie, po krótkiéj słabości, znany nasz pisarz dramatyczny, Xiążę Alexander *Szachowski*, w 73 roku wieku swego.

— Umarł w wieku nader podeszłym Wielki Szambelan Dworu, Kurator Okręgu Naukowego Charkowskiego, Hrabia *Gołowkin*.

Mińsk, 20 *stycznia*.

Dzień dzisiejszy pamiętnym zostanie z powodu nader ważnéj okoliczności, jeżeli nie dla wszystkich mieszkańców miasta, tedy przynajmniéj dla uczniów Mińskiéj Gubernii i dla ich krewnych. Obszerny gmach, mający mieścić Gimnazyum i przy niém Szlachecki Pensyon, do którego przed półtora rokiem położono węgielny kamień, już został ukończony, i dziś dopełnił się obrzęd poświęcenia nowego przybytku dla kształcenia Szlacheckiéj młodzi Gubernii Mińskiéj:

O godzinie dziewiątéj z rana, wszyscy Urzędnicy Gimnazyum, oraz Szkoły Powiatowéj i Parafialnéj, w towarzystwie Dyrektora, udali się do Arcybiskupiego kościoła. Po wysłuchaniu Mszy Świętéj, całe zgromadzenie udało się do sal nowego gmachu Gimnazyalnego, gdzie już znaleźli przygotowane to wszystko, co kolwiek było potrzebne do uskutecznienia obrządku poświęcenia. Wkrótce przybyli też do Gimnazyum P. Miński Cywilny Gubernator, P. Gubernialny Marszałek Dworzaństwa, tudzież inni wyżsi Urzędnicy, krewni uczniów i wiele innych osób. O godz. dwunastéj przybył Jaśnie Wielmożny *Antoni*, Arcybiskup Miński i Bobrujski, i w umyślnie przyrządzonéj na ten cel sali, odprawił zwykłe nabożeństwo z poświęceniem wody. Po skończonym obrządku, JW. Arcybiskup, w assystencyi Duchowieństwa, pokropił święconą wodą wszystkie sale Gimnazyum: a po prześpiewaniu modłów o długie lata dla Jego Cesarskiej Mości i całéj Najjaśniejszéj Jego Familii, Nauczyciel religii prawosławnego wyznania, Katedralny Protojeréj *Minkiewicz*, miał stosowną do uczniów przemowę. Potém Starszy Nauczyciel Rossyjskiéj Literatury *Sergiejewski*, wykazał w stosownéj mowie pożytki założenia przy Gimnazyum Szlacheckiego Pensyonu, i nakoniec Dyrektor miał także odezwę do uczniów z textu Pisma Św. „Naprożno pracują budujący, jeśli Pan nie zbuduje domu." Na zakończenie, chór śpiewaków zanócił hymn narodowy: *Boże, zachowaj Cesarza!*

Poczém JW. Arcybiskup *Antoni*, PP. Naczelnik Gubernii i Gubernialny Marszałek, oraz wszyscy obrzędowi temu obecni urzędnicy i goście, zaproszeni zostali do osóbnéj sali, gdzie P. Dyrektor wzniósł toast za zdrowie i długie lata Opiekuna Nauk, Najjaśniejszego Cesarza Jego Mości. Potém wzniesiony był toast drugi na cześć P. Ministra Narodowego Oświecenia i Mińskiego Dworzaństwa, które zrobiło ważne ofiary dla założenia przy Gimnazyum Szlacheckiego Pensyonu.

Wieczorem, nowy gmach Gimnazyalny i Szlacheckiego Pensyonu był rzęsisto oświecony.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Пруссія.

Берлинъ, 14 Февраля.

Вчера, при Дворѣ, въ картинной галереѣ, былъ блистательный балъ, на которомъ находилось около 900 особъ.

— Послѣ кратковременной болѣзни скончался здѣсь баронъ де-Бюловъ, статсъ-министръ, бывшій министръ иностранныхъ дѣлъ.

— Въ собраніи законовъ обнародованы, въ числѣ прочихъ, два Королевскія кабинетныя постановленія. Первымъ призываются Евреи къ военной службѣ въ тѣхъ провинціяхъ, въ коихъ они донынѣ освобождались еще отъ сей повинности, именно въ великомъ княжествѣ познанскомъ. Вторымъ предписывается, чтобы ни къ какимъ должностямъ не были допускаемы тѣ католическіе священники, которые, для освобожденія себя отъ военной службы, принимаютъ духовный санъ за границею.

— Изъ Кобленца сообщаютъ, что почью, 27-го Января, рѣка Рейнъ, поднявшись до 27 футовъ 7 вершковъ (нѣсколькими футами выше чѣмъ въ 1835 году), выступила изъ русла и залила прибрежные домы. Изъ всѣхъ прочихъ прирейнскихъ городовъ получены такіе же донесенія о необыкновенныхъ въ это время наводненіяхъ. Изъ Данцига получено извѣстіе, что Хелминскіе Жулавы вторично залиты водою, вслѣдствіе чего опасаются тамъ крайней бѣдности. Въ продолженіи 2½ лѣтъ, тамошнія окрестности въ четвертый разъ пострадали отъ наводненія. Вообще по всей Германіи, Бельгіи, Голландіи и Франціи, наводненія рѣкъ, происшедшія вслѣдствіе проливныхъ дождей и таянія снѣга, причинили въ это время чрезвычайные убытки.

Австрія.

Вѣна, 6 Февраля.

Императорско-Россійскій Вице консулъ въ Рагузѣ, Г. Гагичь, препроводилъ отъ имени Государя Императора Всероссійскаго, Владыкѣ Черногоріи, подарокъ въ 20,000 рублей серебромъ, для раздачи, претерпѣвающимъ недостатокъ, Черногорцамъ.

— Г. Чуликъ, изобрѣтатель машины для набора типографическихъ буквъ, получилъ недавно весьма лестное вознагражденіе за свое изобрѣтеніе. Какой-то американскій негоціантъ, живущій въ 30 миляхъ отсюда и имѣющій сношенія съ торговымъ домомъ одного изъ главнѣйшихъ приморскихъ городовъ Сѣверной Америки, предложилъ изобрѣтателю 50,000 долларовъ за одинъ экземпляръ его машины. Г. Чуликъ приглашенъ пріѣхать весною въ Лондонъ со своею машиною; если опытъ въ присутствіи знатоковъ увѣнчается успѣхомъ, то онъ получитъ тотчасъ половину сказанной суммы, а другую половину получитъ въ продолженіи пяти назначенныхъ сроковъ.

Лембергъ, 31 Января.

Францъ де Паула Пиштекъ, лембергскій архіепископъ римско-католическаго вѣроисповѣданія, Примасъ Королества Галиціи и Лодомиріи, императорско-королевскій тайный совѣтникъ, послѣ продолжительныхъ и мучительныхъ страданій, перенесенныхъ имъ съ истинно христіанскимъ терпѣніемъ, 1-го числа с. м., въ 10 часовъ по полудни, скончался на 60 году отъ роду. Какъ лице духовное и какъ человѣкъ, онъ подавалъ собою примѣръ высокихъ добродѣтелей. Значительныя подаянія, сооруженіе полезныхъ зданій и общественныхъ заведеній суть слѣды оставшіеся послѣ покойнаго. Новый архіепископскій домъ, возобновленная семинарская церковь, а преимущественно учебное заведеніе для образованія бѣдныхъ, — вотъ его права на благодарность города и всей страны!

— Чтобы не упустить ни одной мѣры, могущей доставить пособіе бѣднымъ жителямъ, претерпѣвающимъ крайній недостатокъ, по поводу дороговизны, по примѣру другихъ большихъ городовъ, учредили въ нашей столицѣ, нѣсколько уже тому недѣль, два частныя заведенія, для раздачи румфордскаго супа, подъ веденіемъ и личнымъ управленіемъ двухъ знаменитыхъ дамъ высшаго общества. Въ собственныхъ домахъ этихъ благодѣтельницъ, производится ежедневно, въ полдень, раздача сказаннаго супа бѣднымъ жителямъ, кои приходятъ со значками, со-

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Prussy.

Berlin, 14 lutego.

Wczoraj, Królestwo Ich Mość dawali świetny bal w galeryi obrazów, na którym znajdowało się do 900 osób.

— Umarł tu po krótkiéj chorobie Baron de Bülow, Minister Stanu, dawny Minister spraw zagranicznych.

— W Zbiorze Praw ogłoszone zostały pomiędzy innemi, dwa Najwyższe gabinetowe postanowienia. Piérwsze powołuje Żydów do służby wojskowéj w tych prowincyach, gdzie jeszcze od takowéj byli wolnemi, jak w W. Xięstwie Poznańskiém. Drugie poleca, aby odtąd do żadnych posad nie byli przypuszczani ci xięża katoliccy, którzy dla uwolnienia się od służby wojskowéj, przyjmują święcenie kapłańskie za granicą.

— Donoszą z Koblencyi, że w nocy d. 27 stycznia, rzeka Ren wezbrawszy do wysokości 24 stóp 7 cali (o kilka cali wyżéj jak w roku 1835), wystąpiła z koryta i zalała nadbrzeżne domy. Ze wszystkich innych miast nadreńskich są podobneż doniesienia o nadzwyczajnéj w tym czasie powodzi. Z Gdańska otrzymaliśmy wiadomości, że Żuławy Chełmińskie powtórnie zostały zalane, w skutek czego wielkiéj obawiają się tam nędzy. W ciągu półtrzecia roku czwarty raz tamtejsza okolica wylewem wód dotkniętą została. W ogólności w całych Niemczech, Belgii, Hollandyi i Francyi, wylew wód skutkiem deszczów i topnienia śniegów, zrządził w tym czasie nadzwyczajne szkody.

Austrya.

Wiedeń, 6 lutego.

Cesarsko Rossyjski Wice-Konsul w Raguzie, P. Gagicz, przesłał w imieniu N. Cesarza Wszech Rossyi Władyce Czarnogórza podarunek, w summie 20,000 rubli srébrem, dla rozdania pomiędzy cierpiących niedostatek Czarnogórców.

— P. Czulik, wynalazca machiny do składania liter drukarskich otrzymał w tych czasach bardzo zaszczytne wynagrodzenie swego wynalazku. Pewien negocyant amerykański mieszkający o 30 mil ztąd, który ma stosunki z domem handlowym jednego z główniejszych miast nadmorskich Ameryki północnéj, ofiarował mu 50,000 dolarów za jeden exemplarz jego machiny dokładnie urządzonéj. Wynalazca wezwany jest na wiosnę do Londynu z swą machiną, gdzie, jeżeli się proba w przytomności znawców uda, otrzyma natychmiast połowę powyższéj summy, a drugą połowę odbierze w pięciu ratach, które będą zaręczone.

Lwów, 31 stycznia.

JW. Franciszek de Paula Pischtek, Arcybiskup Lwowski, obrządku łacińskiego, Prymas Królewstwa Galicyi i Lodomeryi, Cesarsko-Królewski Tajny Radzca, po długich i ciężkich cierpieniach, znoszonych z prawdziwie chrześciańską cierpliwością, umarł d. 1 b. m. o godzinie 10-éj wieczorem w 60 roku życia. Uważany jako kapłan i jako człowiek, był on wzorem cnót i prawości. Szczodre jałmużny, datki miłosierne, dochody obracane na pożyteczne budowy i zakłady publiczne, to nasza po nim spuścizna. Nowy pałac Arcybiskupi, odnowiony kościoł Seminaryi, a nadewszystko Instytut poświęcony wychowaniu ubogich, oto są jego prawa do wiekopomnéj wdzięczności naszego miasta i kraju całego!

— Aby żadnego nie opuścić środka, którymby przy dzisiejszym niedostatku i drożyznie przyjść w pomoc ubogim, na wzór innych miast większych, powstały w stolicy naszéj od kilku już tygodni dwa prywatne zakłady rozdawania zupy Rumfordskiéj, i to pod przewodnictwem i osobistym zarządem dwóch znakomitych dam wyższego towarzystwa. Rozdawanie to odbywa się codzień w ich własnych pomieszkaniach, o południu, między ubogich, którzy przychodzą z blaszkami, stanowiącemi assygnacye na pojedyńcze porcye téj zupy. Blaszki nabywają się

ставляющими билетъ для полученія порція супа; значки эти продаются въ тѣхъ же домахъ, по 2 крейцера каждый, и ихъ раздаютъ имъ въ видѣ подаянія.

Францiя

Парижъ, 9 Февраля

Сегодня, въ засѣданіи палаты, г-нъ Дюшатель, въ числѣ разныхъ проектовъ, предложилъ также проектъ о назначеніи суммы на тайные расходы въ милліонъ франковъ.

— Бюджетная коммиссія палаты депутатовъ, третьяго дня, занималась разсмотрѣніемъ проекта о прибавкѣ жалованья чиновникамъ по судебному вѣдомству.

— Принцъ Немурскій и Жуэнвильскій, находятся нынѣ въ аркскомъ замкѣ, гдѣ занимаются охотою.

— Извѣстіе, что Абд-эль-Кадеръ вторгнулся въ Альжирію, побудило Короля послать туда герцога Омальскаго, который на сихъ дняхъ отправляется въ Африку.

— Въ французскомъ курьерѣ пишутъ объ альжирскихъ дѣлахъ слѣдующее: „Абд эль-Кадеръ находится въ центрѣ нашихъ владѣній; онъ дѣлаетъ огромныя приготовленія къ весеннему походу; являлся поочередно во всѣхъ племенахъ, какъ бы въ странѣ незавоеванной; заманиваетъ наши войска, куда ему угодно; скрывается или является, смотря по надобности, всякій разъ, когда хочетъ обратить на себя вниманіе войскъ нашихъ и быть ими преслѣдуемымъ но не настигнутымъ. Онъ вторгается въ наши предѣлы въ ту минуту, когда Французы готовятся преслѣдовать его въ Мароккѣ, находя сіе единственнымъ средствомъ, заставить его удалиться изъ Альжиріи. Не льзя спорить, что не маршалъ Бюжо — главнокомандующимъ нашими войсками, а Абд эль-Кадеръ, потому что маршалъ производитъ только тѣ движенія, какія Эмиру вздумается назначить нашимъ войскамъ. Между тѣмъ вой ка наши, изнуренныя и истощенныя, смѣняются одни другими; ибо невозможно, чтобы стотысячная армія, находящаяся въ Альжиріи, участвовала въ этихъ походахъ. Абд-эль-Кадеръ внезапно появляется то въ одномъ то въ другомъ мѣстѣ, и мы должны выступать въ походъ противу него, какъ противъ непріятеля, имѣющаго съ собою 1,500 ч. конницы. Маршалъ Бюжо, поистинѣ, человѣкъ неутомимый, и въ *Journal des Débats* полагаются на его дѣятельность, которая, ни Абд-эль-Кадеру, ни нашимъ войскамъ не даетъ покоя. Солдаты наши наполняютъ госпитали, или гибнутъ въ снѣгахъ буталебскихъ горъ. Вмѣстоихъ посылаютъ новыя войска; маршалъ неутомимъ, и палаты вскорѣ утвердятъ назначеніе суммъ для Альжиріи.“

— На дняхъ, въ венсенскомъ замкѣ, въ присутствіи герцога Монпансье, генерала Гурго и многихъ знатныхъ военныхъ чиновниковъ, производили опыты надъ ново-изобрѣтеннымъ акустическимъ телеграфомъ, по коимъ оказалось, что всякое извѣстіе можно передавать въ одно мгновеніе посредствомъ пушечныхъ выстрѣловъ.

— Сегодня, продана будетъ съ аукціона красная мантія съ золотымъ шитьемъ, которая была на Наполеонѣ, во время его коронованія.

— Г-нъ Ламартинъ напечаталъ въ журналѣ *National*, что при балотированіи относительно адресса, по ошибкѣ, положилъ онъ, вмѣсто чернаго, бѣлый шаръ въ урну.

10 Февраля.

Предсѣдатель палаты перовъ, герцогъ Пакье, и оберъ-референдарій, повелѣніемъ Короля приглашены быть въ готовности, чтобы находиться при разрѣшеніи отъ бремени герцогини Немурской, котораго ожидаютъ ежедневно.

— Министръ внутреннихъ дѣлъ, Г. Дюшатель, представляя въ палату проектъ о суммахъ на тайные расходы, объявилъ, что наступило уже время, въ которое вопросъ этотъ не составляетъ уже кабинетнаго вопроса; это доказываетъ, сколько увѣрены министры въ большинствѣ голосовъ.

— Наконецъ въ палатѣ перовъ начались засѣданія. Сегодня, по учрежденіи по жребію отдѣленій, герцогъ Криллонъ произнесъ похвальное слово умершему перу, маркизу Шантель; послѣ чего приступлено къ разсмотрѣнію закона о дорожныхъ книжкахъ (*livrets*), для рабочихъ.

w tychże mieszkańcach po 2 krajcary sztuka, i rozdawane są ubogim w kształcie jałmużny.

Francya.

Paryż, 9 lutego.

Na dzisiejszém posiedzeniu Izb, P. Duchatel, między innemi projektami, złożył także projekt co do kredytu na tajemne wydatki, milion franków wynosić mające.

— Kommissya budżetowa Izby Deputowanych, zajmowała się zawczoraj projektem podwyższenia płacy urzędnikom sądowym.

— Xiążęta: Nemours i Joinville, znajdują się obecnie w zamku Arc, gdzie się bawią wielkiemi łowami.

— Wiadomość o wkroczeniu Abd-el-Kadera do wnętrza Algieru, spowodowała Monarchę do wysłania tamże Xięcia Aumale, który za dni kilka uda się do Afryki.

— Oppozycyjny Kuryer Francuzki pisze ironicznie o interessach Algierskich: „Abd-el Kader znajduje się w środku naszych posiadłości; poczynił olbrzymie przygotowania do wyprawy wiosennéj: zwiedził kolejno wszystkie plemiona, jak gdyby się nie znajdował w kraju przez nas zdobytym: zwabia nasze kolumny tam gdzie mu się podoba; kryje się lub zjawia podług potrzeby, o tyle, o ile pragnie zwrócić na się baczność wojsk naszych, aby był ściganym a nie dognanym. Emir wkracza do naszych posiadłości w chwili, kiedy Francuzi czynią przygotowania do ścigania go w Marokko; i w rzeczy saméj jest to jedyny środek, aby zmusić go do opuszczenia Algieryi. Nie można jednakże zaprzeczyć, że głównym dowódzcą wojsk naszych, nie jest Marszałek Bugeaud, ale Abd-el Kader: Marszałek bowiem ściśle wykonywa te tylko obróty, jakie podoba się Emirowi nadawać naszym kolumnom, które są znużone, wyniszczone, wysilone, i ciągle jedna zastępuje drugą; słuszną bowiem jest rzeczą, aby całe stotysięczne wojsko nasze, stojące w Algieryi, miało udział w tych chwalebnych znojach. Abd-el-Kader pojawja się tam lub ówdzie, gdzie zechce, i kiedy mu się podoba: my zaś musiemy wyruszać w pole natychmiast aby go ścigać: ścigać uchodzącego w 1.500 koni arabskich! Prawda, że Marszałek jest niezmordowany, i *Journal des Débats* liczy słusznie na jego czynność, która ani Abd-el-Kaderowi ani wojskom naszym na chwilę nie daje pokoju. Nasi żołnierze zapełniają szpitale, albo znajdują grób w śniegach Bu-Talebu. Ale miejmy nadzieję! Marszałek jest nie zmordowany; rząd posyła mu nowe wojska, a Izby, żądane dla Algieryi pieniądze, niezawodnie wkrótce uchwalą.“

— Przed kilku dniami, w zamku Vincennes, robiono doświadczenia nowo wynalezionéj akustycznéj telegrafii działowéj, w obec Xięcia Montpensier, Jenerała Gourgaud i wielu znakomitych wojskowych. Z próby téj przeświadczono się, że za pośrednictwem wystrzału działowego, każda wiadomość mgnieniem błyskawicy udzielona być może.

— W dniu dzisiejszym, sprzedany będzie na publicznéj licytacyi płaszcz purpurowy złotem haftowany, w którym Napoleon koronował się na Cesarza

— P. Lamartine ogłosił w dzienniku *National*, że przez nieuwagę głosował za adressem; zamiast bowiem czarnéj, wrzucił białą gałkę do urny.

Dnia 10 lutego.

Prezes Izby Parów, Xiążę Pasquier, i Wielki-Referendarz, zostali wezwani przez Króla, aby byli w gotowości znajdować się przy rozwiązaniu Xiężnéj Nemours, które jest codziennie spodziewane.

— Minister spraw wewnętrznych, P. Duchatel, wnosząc do Izby Deputowanych projekt kredytu na tajemne fundusze, oświadczył, że już nadeszła chwila, w któréj z téj kwestyi nie wywiąże się kwestya gabinetowa, co jest dowodem, ile Ministrowie pewni są swojéj większości.

— Izba Parów rozpoczęła nareszcie swe posiedzenia. Dzisiaj, po uorganizowaniu losem biur Izby, Xiążę Grillon miał mowę pochwalną o zmarłym Parze, Margrabi Chanteilles; poczém przystąpiono do rozbioru projektu prawa o xiążeczkach podróżnych (livrets) dla robotników.

— Въ палатѣ депутатовъ, по прочтеніи президентомъ отвѣта Короля на адрессъ палаты, представлены слѣдующія предложенія: министромъ юстиціи, проектъ объ открытіи кредита въ 529,000 фр., на прибавку жалованья судьямъ 1-й инстанціи; министромъ торговли, проектъ о перемѣнѣ пошлины, на ввозъ бельгійской льняной и пеньковой пряжи; министромъ внутреннихъ дѣлъ, проекъ о назначеніи 300,000 фр. на больницы и отдѣленія богоугодныхъ заведеній, и 1,000,000 фр. на тайные расходы: а министромъ финансовъ, — о размѣнѣ залоговъ, состоящихъ въ наличныхъ деньгахъ на ренты. За симъ, палата занялась разсмотрѣніемъ проектовъ Гг. Могена, Ласаля и Теньера о поддѣлкѣ винъ и водокъ.

— Въ министерскимъ журналахъ, помѣщено изъ Мостаганема письмо слѣдующаго содержанія: ,,Утверждаютъ, будто маршалъ Бюжо получилъ увѣдомленіе, что мароккскій императоръ принялъ участіе въ войнѣ противъ Абд-эль-Кадера. Слышно также, что вслѣдствіе движенія мароккскихъ войскъ, Деира Абд-эль-Кадера принуждена была удалиться къ югу. Если мароккскія войска подвинутся далѣе, то генералъ-губернаторъ намѣренъ лично отправиться въ эту страну.‘‘

Англія

Лондонъ 6 Февраля.

Дворъ, пробывшій нѣсколько дней въ Клермонтѣ, возвратился вчера въ столицу.

— Въ Лондонской оффиціальной газетѣ, объявлено о назначеніи Королевою лорда Глинльона въ званіе каммергера, вмѣсто графа Гардвика.

— Въ *Times* напечатаны, полученныя изъ Остъ-Индіи чрезъ Тріестъ, извѣстія, въ томъ числѣ и донесеніе, писанное изъ Умбаллаха отъ 25 Декабря, что между англійскими войсками и Сеиками, подъ Фиразпуромъ, происходило съ 21 по 23 Декабря сраженіе, которое, при отходѣ почты, еще не было кончено. Сэръ Генрихъ Гардингъ, командовалъ центромъ, сэръ Гугъ-Гугъ правымъ, а генералъ Литлеръ лѣвымъ крыломъ англійской арміи. Съ обѣихъ сторонъ пало много народа; но Англичане начали брать перевѣсъ надъ непріятелемъ, и даже овладѣли лагеремъ и артиллеріею.

— Извѣстія, полученныя съ мыса Доброй надежды, сообщаютъ, что Кафры снова убили нѣсколькихъ Англичанъ, и въ числѣ прочихъ разстрѣляли прибывшаго туда недавно миссіонера, изъ Берлинскаго общества миссіонеровъ.

— Англійская армія, по достовѣрнымъ извѣстіямъ, усилена будетъ 13,288 чел.; изъ коихъ 600 человѣкъ назначаются для конницы, 2,000 на флотъ, а остальные для прочихъ частей арміи.

— Пароходный флотъ Англіи усиливается постепенно. Въ Январѣ 1845 года, на пароходахъ общее число машинъ составляло 30,030 силъ, а теперь простирается до 38,788 силъ. Готовыхъ пароходовъ считается теперь 122, въ томъ числѣ 9 фрегатовъ, изъ коихъ 2 имѣютъ машины въ 800 силъ. Кромѣ того строятся еще 34 парохода.

— Въ *Liverpool-Times* пишутъ, что тамошняя гавань вскорѣ будетъ укрѣплена.

— Въ прошедшемъ году, въ Лондонѣ, умерло 2,000 человѣкъ менѣе, нежели въ 1844 году.

7 Февраля.

У лорда Джона Россела было сегодня по полудни многочисленное собраніе членовъ партіи виговъ, на которомъ условились на счетъ дѣйствій оппозиціи во время преній о проектахъ сэръ Роберта Пиля. Лордъ Россель обратилъ вниманіе на опасность, какой подверглись бы означенные проекты, въ случаѣ предложенія о совершенномъ уничтоженіи хлѣбныхъ законовъ и собраніе единогласно положило, чтобы партія виговъ всѣми силами старалась поддерживать проектъ перваго министра.

— Докладъ коммиссіи, назначенной недавно для изслѣдованія состоянія неурожая картофеля и нищенства въ Ирландіи, по предложенію О'Коннеля, представленъ нижней палатѣ. Заключающіяся въономъ оффиціальныя донесенія, совершенно подтверждаютъ прежнія извѣстія о господствующей тамъ ужасной нищетѣ. Изъ 32 графствъ, составляющихъ Ирландію, ни одно не избѣжало сего несчастія. Не подлежитъ ни малѣйшему сомнѣнію, пишутъ въ *Times*, что сему острову угрожаетъ почти общій голодъ. Но величай-

— W Izbie Deputowanych, po odczytaniu przez Prezesa odpowiedzi Króla na adress Izby, Ministrowie przedstawili następne wnioski: Minister sprawiedliwości, projekt do prawa względem udzielenia kredytu 529,000 fr., na powiększenie płacy sędziom 1-éj instancyi; Minister handlu, projekt o zmianie ceł wchodowych od przędzy lnianéj i konopnéj Belgijskiéj; Minister spraw wewnętrznych, dwa projekta do prawa, o udzielenie summy 300,000 fr. na szpitale i biura dobroczynności, i milion fr. na tajne wydatki; a Minister skarbu, o zmianie kaucyi składanych gotowizną na renty. Następnie, z porządku dziennego zajęto się rozbiorem wniosku PP Mauguin, Lassale i Tesnieres, o fałszowaniu win i wódek.

— Korrespondencya z Mostaganem umieszczona w dziennikach Ministeryalnych, donosi: ,,Zapewniają, że nadeszły do Marszałka Bugeaud wiadomości, iż Cesarz Marokkański wziął udział w walce przeciw Emirowi. Słychać że wojsko Marokkańskie uczyniło poruszenie, w skutku którego deira Abd-el-Kadera zmuszoną została pomknąć się ku południowi. Jeżeli wojska Marokkańskie ruszą daléj, wówczas jeneralny Gubernator ma zamiar udać się osobiście w tamte strony.‘‘

Anglia.

Londyn, 6 lutego.

Dwór, po kilkodniowym pobycie w Claremont, powrócił wczoraj do stolicy.

— Urzędowa gazeta Londyńska donosi, że Królowa raczyła mianować swym szambelanem Lorda Glenlyon, w miejsce Hrabiego Hardwicke.

— *Times* otrzymał przez Tryest wiadomości z Indyi wschodnich, a między temi depeszę, datowaną 27-go grudnia z Umballah; z téj dowiadujemy się, że bitwa między wojskiem angielskiém a Seikami pod Firuzpur, trwała od 21-go do 23-go grudnia, i przy odejściu korespondencyi jeszcze nie była skończona. Sir Henryk Hardinge dowodził środkiem Anglików, Sir Hugh Gough prawém, a Jenerał Littler lewem skrzydłem. Strata ludzi z obu stron była znaczna, jednak Anglicy zaczęli przemagać nieprzyjaciół, a nawet opanowali ich obóz i działa.

— Według wiadomości otrzymanych z Przylądka Dobréj Nadziei, Kafrowie dopuścili się znowu kilku morderstw na Anglikach, a między innemi zastrzelili przybyłego tam niedawno Missyonarza, z Berlińskiego towarzystwa missyjnego.

— Wojsko angielskie według wiarogodnych wiadomości ma być powiększone o 13,288 ludzi; z tych tylko 600 ludzi przypada na jazdę, 2,000 na marynarkę, a reszta na inne rodzaje broni.

— Marynarka parowa angielska wzrasta ciągle. W styczniu 1845 roku, liczono jéj siłę na 30,030 koni: teraz zaś dochodzi do 38,788. Ogólna ilość gotowych statków parowych wynosi obecnie 122, między któremi 9 fregat, a z tych dwie o sile 800 koni każda. Oprócz tego buduje się 34 parostatków.

— *Liverpool Times* donosi, iż port tameczny ma być także wkrótce obwarowany.

— W Londynie umarło w roku upłynionym 2,000 osób mniéj niż w roku 1844.

Dnia 7 lutego.

Dzisiaj po południu odbyło się bardzo liczne zebranie członków oppozycyi, u Lorda John Russel. Zgromadzono się w celu porozumienia się, jak oppozycya ma postępować w czasie rozpraw nad projektami Sir Roberta Peel. Lord Russel zwrócił uwagę na niebezpieczeństwa, jakimby uległy rzeczone projekta, w razie wniesienia przez oppozycyą poprawki, tyczącéj się zupełnego zniesienia praw zbożowych, a zgromadzenie jednozgodnie postanowiło, iż stronnictwo liberalne wszelkiemi siłami powinno popierać bil zbożowy piérwszego Ministra.

— Sprawozdanie komissyi, wyznaczonéj przed niejakim czasem do wysledzenia stanu nieurodzaju kartofli i nędzy w Irlandyi, przełożone zostało na wniosek O'Connella Izbie Niższéj. Zawarte w niém autentyczne podania, potwierdzają w całéj obszerności dawniejsze doniesienia o wielkości tameczném nędzy. Z 32 hrabstw, składających Irlandyą, ani jedno nie uniknęło téj klęski. ,,Nie zdaje się już być wątpliwém, pisze *Times*, że prawie powszechny głód zagraża téj wyspie. Najgorszą stroną tego nieszczęścia jest jednak zupełny brak środków pomocy.

шимъ бѣдствіемъ надобно считать то, что непринято никакихъ предварительныхъ мѣръ. Ужасное зло, произведенное природое, возрастетъ еще болѣе, по причинѣ несовершенства нашихъ общественныхъ учрежденій. Нѣтъ возможности доставить какое нибудь пособіе, которое не подверглось бы злоупотребленію. Докладъ коммиссіи обращаетъ вниманіе правительства на это состояніе дѣлъ, которыя требуютъ безотлагательнаго улучшенія. Миліоны людей будутъ просить продовольствія, и это произойдетъ вскорѣ. Противъ столь близскаго несчастія, у насъ—только двѣ мѣры: назначеніе денежныхъ суммъ для начатія общественныхъ работъ и домы призрѣнія; обѣ эти мѣры требуютъ новыхъ налоговъ. Но если мы хотимъ устранить настоящее зло, то, сверхъ сего, необходимо также подумать и объ улучшеніи общественныхъ отношеній сей страны, и преимущественно—отношеній между арендаторами и владѣльцами земель, проживающими, обыкновенно, внѣ Ирландіи, и высасывающими, такимъ образомъ, всѣ ея жизненныя силы.

— Снова два протестантскіе священника приняли католическое вѣроисповѣданіе. Вообще, въ продолженіе послѣднихъ мѣсяцевъ, обратилось въ это вѣроисповѣданіе, изъ высшихъ сословій, слишкомъ 100 человѣкъ, и въ томъ числѣ 40 священниковъ.

9 Февраля.

Сынъ герцога Newcastle, лордъ Линкольнъ, назначенный статсъ-секретаремъ Ирландіи, вмѣсто сэръ Фриментля, увѣдомилъ своихъ избирателей, что онъ намѣренъ поддерживать предположенныя правительствомъ перемѣны, предоставляя имъ на волю признавать, или непризнавать его своимъ представителемъ. Лордъ Jocelyn сдѣлалъ избирателямъ своимъ такое же объявленіе.

— По поводу предстоящихъ выборовъ, долженствующихъ произойти вслѣдствіе того, что многіе члены палаты подали въ оставку, приверженцы охранительной системы употребляютъ всѣ мѣры, чтобы для своихъ кандидатовъ обезпечить побѣду. Теперь существуетъ 129 обществъ съ этою цѣлію, силою коихъ нельзя пренебрегать. Герцогъ Нортумберлендскій, говорятъ, намѣренъ объявить себя въ пользу проекта Г. Пиля; примѣру сему послѣдуетъ также и графъ Лондсдаль, несмотря на то, что цѣлая фаланга аристократіи въ провинціяхъ намѣрена поддерживать хлѣбные законы.

— Г. Гладстонъ, министръ колоній, неимѣющій теперь мѣста въ парламентѣ, предложилъ себя въ кандидаты въ Ливерпулѣ, на мѣсто Г. Дугласа; однако избраніе его подлежитъ сомнѣнію; ибо съ нимъ соперничествуетъ собственный его отецъ, пользующійся тамъ большимъ вліяніемъ. Старый Гладстонъ принадлежитъ къ числу тѣхъ Спартанцевъ, кои готовы—своимъ убѣжденіямъ въ охранительную систему—принести на жертву своихъ дѣтей. Нѣтъ ничего смѣшнѣе, какъ слышать сѣтованіе старыхъ воиновъ, какъ напримѣръ: герцога Ньюкестля, лорда Шефтсбури и лорда Родена, на своихъ дѣтей, занимающихъ мѣста въ кабинетѣ, и соб твенными своими отцами вытѣсняемыхъ изъ парламента.

— Въ прошедшій Четвергъ, сэръ Роберту Пилю исполнилось 58 лѣтъ отъ роду.

— Въ *Times* перепечатано письмо изъ газеты, издаваемой на островѣ св. Маврикія, которое будто бы написано было по приказанію мадагаскарской Королевы къ капитану Келли, начальнику англійскаго корабля *Conway*. Королева Ранава Манжаке объявляетъ въ немъ, съ гордостію, что англійская Королева и французскій Король не должны вмѣшиваться въ дѣла ихъ земель, и что впредь она не будетъ отвѣчать ни на одно письмо, исключая только писемъ самой Королевы Викторіи.

— Вчера получены донесенія изъ Мексики о новымъ смятеніяхъ въ этой странѣ. Въ Санъ-Луи-Потози, генералъ Паредесъ, 15 Декабря, объявивъ себя противникомъ существующаго порядка, двинулся 21 ч. къ столицѣ, чтобы ниспровергнуть правительство. 29-го Декабря, онъ находился уже близъ Мексики. Генералъ Бустаменте готовился къ защитѣ.

10 Февраля.

До вчерашняго числа, какъ извѣстно, отсрочены были Пилемъ совѣщанія по его проекту о реформѣ торговой системы, съ тою цѣлію чтобы проектъ сей могъ быть предварительно соображенъ по всему государству, и чтобы партіи имѣли время приготовиться къ борьбѣ. И потому-то вчерашняго за-

Straszna klęska ze strony przyrodzenia pogorsza się przez niedoskonałość naszych socyalnych urządzeń Niepodobna podać środka ratunku, któryby nie był wystawiony na nadużycia. Sprawozdanie komissyi zwraca uwagę rządu na ten stan rzeczy, który wymaga bezzwłócznego zaradzenia. Miliony ludzi potrzeba będzie zaopatrzyć i to nie zadługo. Przeciw tak blizkiemu nieszczęściu mamy tylko dwa środki, to jest: pieniężne zaliczenia do przedsięwzięcia robót publicznych i domy przytułku. Do obudwóch potrzebny jest podatek, ale temu, jeżeli złe ma być usunięte, powinny towarzyszyć stanowcze ulepszenia w socyalnych stosunkach tego kraju, a mianowicie pomiędzy dzierżawcami i właścicielami gruntów, mieszkającymi zwykle po za granicami Irlandyi, i wysysającymi z niéj przez to wszystkie jéj siły żywotne.

— Znowu dwaj duchowni protestanccy, PP. Formby i Burder, przeszli na łono kościoła katolickiego. W ogólności w ostatnich miesiącach przeszło już z wyższych stanów więcéj jak 100 osób, a pomiędzy niemi 40 duchownych.

Dnia 9 lutego.

Lord Lincoln, syn Xięcia Newcastle, mianowany sekretarzem Stanu Irlandyi, w miejsce Sir T. Freemantle, wydał okólnik do swoich wyborców, w którym oświadcza, że zamierzone przez rząd reformy popierać będzie, i zapytuje ich z tego względu, czyli go i nadal zaufaniem swém zaszczycić zechcą. Lord Jocelyn podobneż do wyborców swoich wydał oświadczenie.

— Przy różnych nowych wyborach, które w skutku dymissyi wiele członków Izby nastąpić muszą, stronnicy systemu protekcyjnego rozwijają całą czynność, aby swym kandydatom zapewnić zwycięztwo. Istnieje teraz 129 takich opiekuńczych towarzystw, których sił nie można lekce ważyć. Xiąże Northumberland miał się oświadczyć za środkami P. Peel, podobnież i Hr. Londsdale, lubo cała massa arystokracyi na prowincyi chce obstawać za prawami zbożowemi.

— P. Gladstone, Minister osad, który teraz jest bez miejsca w parlamencie, podał się na kandydata w Liverpoolu, w miejsce P Douglas. Wybor jego jest jednak wątpliwy, gdyż ma przeciwnikiem własnego ojca, który tam wielki wpływ posiada. Stary P. Gladstone jest jednym z owych Spartanów, którzy gotowi są poświęcić swych synów dawnéj swéj wierze w system opiekuńczy. Jakoż niema nic śmieszniejszego, jak słyszeć głośne narzekania tych starych rycerzy, jak Xiąże Newcastle, Lord Szaftesbury i Lord Roden, na odrodzenie się ich własnych potomków, którzy zajmują miejsca w gabinecie, a przez swych własnych ojców z Parlamentu są wypierani.

— W przeszły Czwartek Sir Robert Peel skończył 58 lat swego życia.

— *Times* powtarza list z dziennika wychodzącego na wyspie św. Maurycego, który miał być pisany na rozkaz Królowéj Madagaskaru do Kapitana Kelly, dowódzcy okrętu angielskiego *Conway*. Królowa Ranawa Manżake, oświadcza w nim dumnym tonem, że Królowa angielska i Król Francuzów nie powinni się mięszać w interessa Madagaskaru, podobnie jak ona nie narzuca swych praw w ich krajach, i że na przyszłość nie odpisze na żaden list, chyba pochodzący od saméj Królowéj Wiktoryi.

— Wczoraj nadeszły wiadomości z Mexyku o nowéj rewolucyi w tym kraju. Jenerał Paredes, 15 grudnia, w San Luis Potosi, oświadczył się przeciw istniejącemu porządkowi rzeczy, i 21 grudnia wyruszył ku stolicy, aby rząd obalić. Dnia 29 grudnia, znajdował się już w poblizkości Mexyku. Jenerał Bustamente gotował się do obrony.

Dnia 10 lutego.

Aż do dnia wczorajszego, jak wiadomo, odłożył P. Peel narady nad swym projektem reformy handlowéj, aby takowy pierwéj w całym kraju mógł być dokładnie rozważony, i aby stronnictwa miały czas przygotować się do walki. Ztąd też posiedzenie wczorajsze oczekiwane było z wielkiém natężeniem, w nadziei stanowczego rozstrzyg-

сѣданія ожидали съ большимъ нетерпѣніемъ, надѣясь на окончательное рѣшеніе вопроса. Предварительныя дѣйствія палаты, предшествующія обыкновенно засѣданіямъ, пріобрѣли еще болѣе интереса отъ появленія лорда Морпета, который, будучи вновь избранъ членомъ западнаго округа Іоркширскаго графства, принялъ присягу, и вмѣстѣ представилъ прошеніе своихъ избирателей, требующихъ совершеннаго уничтоженія хлѣбныхъ законовъ. По открытіи засѣданія, сэръ Робертъ Пиль, вслѣдствіе предложеннаго лордомъ Росселемъ вопроса, объявилъ, что новый законъ относительно ввоза иностраннаго хлѣба, не можетъ быть приведенъ въ исполненіе со дня представленія доклада комитетамъ, какъ онъ объявилъ—было это прежде по ошибкѣ, и какъ обыкновенно происходитъ при постановленіи другихъ законовъ, но получитъ силу только со дня утвержденія билля; ибо онъ узналъ въ послѣдствіи, что законъ о хлѣбѣ составляетъ исключеніе изъ общаго правила. Для ускоренія разсмотрѣнія билля о хлѣбѣ, онъ постановилъ не представлять палатѣ на соображеніе ни какого другаго предмета до тѣхъ поръ, пока билль о хлѣбѣ не будетъ рѣшенъ. Послѣ сего, палата хотѣла образоваться въ генеральный комитетъ, для соображенія торговой реформы, какъ вдругъ Г. Мильсъ, Бристольскій депутатъ, сдѣлалъ неблагопріятное для правительства предложеніе, чтобы соображеніе мѣры Р. Пиля, палата отсрочила на шесть мѣсяцевъ, что значитъ почти тоже, чтобы она отвергла оную. Нѣсколько почти совершенно неизвѣстныхъ ораторовъ поддерживало или опровергало предложеніе Г. Мильса; послѣ чего, всталъ съ мѣста лордъ Россель, единственный, знаменитый ораторъ на этомъ засѣданіи, для объявленія положенія партіи виговъ относительно мѣръ правительства. Достопочтенный лордъ опровергалъ ничтожныя возраженія прежнихъ ораторовъ противъ перемѣны хлѣбныхъ законовъ, слѣдующимъ простымъ положеніемъ,—что каждое постановленіе, повышающее цѣну на хлѣбъ въ пользу арендаторовъ, возвышаетъ вмѣстѣ, въ такой же соразмѣрности, цѣны на другія потребности, и слѣдовательно для большинства народа должно быть вредно. Относительно же мѣры перваго министра, онъ согласенъ съ основаніями оной, и хотя совершенное уничтоженіе хлѣбныхъ законовъ было бы теперь гораздо лучше, однако предложенному биллю не хочетъ отказывать въ своемъ содѣйствіи, и даже усердно будетъ защищать его. Впрочемъ лордъ Россель далъ явно уразумѣть, что мѣра сія можетъ быть одобрена единственно при помощи виговъ. Послѣ рѣчей, произнесенныхъ еще Г. Инглисомъ и капитаномъ Фицмарисомъ въ пользу предложенія Г. Мильса, а со стороны правительства Г. Сиднеемъ Гербертомъ противъ онаго, пренія были отсрочены.

— Въ палатѣ лордовъ происходило краткое засѣданіе, не имѣвшее никакой занимательности. Билль объ общественныхъ зданіяхъ въ Ирландіи, прочитанъ былъ во второй разъ.

— Кажется, чрезъ три недѣли, билль о хлѣбѣ будетъ переданъ въ верхнюю палату, а предъ праздникомъ Пасхи, поднесенъ на утвержденіе Королевѣ. Удивительно, съ какимъ спокойствіемъ ожидаютъ у насъ разрѣшенія сего столь важнаго предмета; это конечно происходитъ оттого, что приверженцы и противники проекта, равномѣрно убѣждены, что онъ состоится. Говорятъ, что сэръ Робертъ Пиль въ нижней палатѣ пользуется большинствомъ 100 голосовъ, а по увѣренію другихъ,—даже 130.

Остъ-Индія.

Бомбэй, 1 Января.

Газета *Bombay Times* заключаетъ ближайшія подробности о происшествіяхъ на границѣ Пенджаба, на рѣкѣ Сутледжъ; мы сообщаемъ здѣсь любопытнѣйшія изъ нихъ: Вдовствующая Королева постоянно находилась въ Лагорѣ, а Раджа-Лалль-Сингъ, ея любимецъ и Визирь юнаго Магараджи, будучи не въ состояніи долѣе обуздывать обнаруживающейся въ рядахъ войска жажды къ битвѣ и добычамъ, отправился въ лагерь, гдѣ отъ 23 до 30,000 сейковъ находилось во всей готовности къ переходу чрезъ Сутледжъ. Раджа-Гулабъ-Сингъ доставилъ арміи значительное количество аммуниціи и скота, и рѣшился лично участвовать въ экспедиціи; но Рани совѣтовала ему, чтобы онъ остался въ горахъ и наблюдалъ надъ движеніями начальниковъ Когистана. По просьбѣ вдовствующей

nienia zachodzącéj kwestyi. Przedwstępne czynności Izby, poprzedzające zwykle posiedzenie, nabrały interessu przez ukazanie się Lorda Morpeth, który jako nowo obrany członek z zachodniego okręgu hrabstwa Jorkshire, wykonał przysięgę, i zarazem złożył petycye swoich wyborców o zupełne zniesienie praw zbożowych. Po otwarciu posiedzenia, P. Peel wywołany przez Lorda Russel, oświadczył: że nowe prawo względem dowozu zboża, nie od dnia zdania sprawy przez komitet, jak to był mylnie poprzednio zapowiedział i jak to przy innych prawach zwykle miewa miejsce, ale dopiéro od dnia przyjęcia bilu może wejść w wykonanie. Późniéj albowiem dowiedział się o tém, że artykuł zbożowy stanowi wyjątek od ogólnego prawidła. Dla przyśpieszenia zatém bilu zbożowego, postanowił nie wnosić pod narady Izby żadnego innego przedmiotu, dopóki ów bil rozstrzygnięty nie będzie. Po tém oświadczeniu, Izba chciała się zamienić w jeneralny Komitet do roztrząsania reformy handlowéj, gdy P. Miles, deputowany z Bristolu, zabrał głos, podając nieprzychylny dla rządu wniosek, aby roztrząśnienie zaproponowanych środków Izba odłożyła do sześciu miesięcy, co znaczy, aby je odrzuciła. Kilku po części zupełnie nieznanych mówców popierało albo zbijało wniosek P. Miles; poczém nakoniec powstał z miejsca Lord Russell, jako jedyny znakomity mówca na tém posiedzeniu, dla objawienia stanowiska wigowskiéj oppozycyi względem wniosków rządowych. Szanowny Lord zbijał niedorzeczne zarzuty poprzednich mówców przeciw zmianie praw zbożowych, tą prostą zasadą, że każda opieka, która cenę zboża na korzyść dzierżawców podnosi, podnosi zarazem w tymże stosunku i ceny innych potrzeb, a tém samém dla całości narodu musi być szkodliwą. Co się tyczy propozycyi *Piérwszego Ministra*, zgadza się całkiem na jéj zasadę, a lubo zupełne zniesienie praw zbożowych już teraz byłoby stosowniejszém, nie chce jednak wniesionemu przezeń billowi wsparcia swego odmawiać, i owszem wszelkiemi siłami bronić go będzie. Zresztą Lord Russel dał do zrozumienia wyraźnie, że ten środek jedynie tylko za pomocą Wigów przeprowadzony być może. Po mowach mianych jeszcze przez P. Inglis i Kapitana Fitzmaurice za wnioskiem P. Miles, gdy ze strony rządu tylko sam P. Sidney Herbert przeciw niemu mówił, rozprawy odroczone zostały.

— Izba Lordów odbyła tylko krótkie posiedzenie bez żadnego interessu. Bil publicznych budowli w Irlandyi został po raz drugi odczytany.

— Zdaje się, że za trzy tygodnie już bil zbożowy oddany zostanie Izbie Wyższéj, a przed Wielką Nocą wszystkie, aż do ostatecznéj sankcyi, przejdzie koleje. Dziwna rzecz, jak spokojnie kraj oczekuje roztrzygnienia tak ważnego przedmiotu; co zapewne ztąd pochodzi, iż zarówno stronnicy jak przeciwnicy planu, zbyt mocno są przekonani o dójściu jego do skutku. Liczą, że P. Peel w Izbie Niższéj ma za sobą większość 100 głosów, według innych nawet 130.

Indye Wschodnie.

Bombaj, 1 stycznia.

Gazeta *Bombay Times* zawiera bliższe szczegóły o przedwstępnych wypadkach na granicy Pendżabu nad rzeką Sutlecz; umieszczamy z nich ciekawsze: — Królowa matka znajdowała się ciągle w Lahorze, a Radża-Lall-Sing, jéj ulubieniec i Wezyr młodego Maharadży, nie zdolny dłużéj wstrzymać chciwych boju i łupów wojsk Kalsa, udał się do obozu, gdzie stało 23 000 do 30,000 Seików, gotowych przejść rzekę Sutlecz. Radża-Gulab-Sing dostawił dla wojska znaczną ilość amunicyi i bydła, a zarazem ofiarował się osobiście należeć do wyprawy; ale Królowa radziła mu, aby pozostał w górach i czuwał nad poruszeniami naczelników Kohistanu. Na prośbę Królowéj matki, Seikowie odesłali jéj do Lahory straż, z 2,500 jeźdźców złożoną.

королевы, сеики прислали ей въ Лагоръ конвой, состоящій изъ 2,500 всадниковъ.

2-го Декабря, англійскій генералъ-губернаторъ прибывъ въ Умбаллу, и, сдѣлавъ смотръ расположеннымъ тамъ войскамъ, выступилъ 6-го Декабря къ Сиргинду и Фирозпуру. Въ этомъ последнемъ городѣ, укрѣпленномъ и защищаемомъ сильнымъ гарнизономъ уже было получено 5-го Декабря извѣстіе, что отрядъ сеиковъ, переправясь черезъ пограничную рѣку, захватилъ около 50 верблюдовъ, принадлежащихъ Англичанинъ, и съ этою добычею думался опять за рѣку. Это, какъ кажется, было первымъ поводомъ къ войнѣ со стороны непріятеля. Такъ какъ на лѣвомъ берегу осталось нѣсколько десятковъ непріятельскихъ всадниковъ, то для охраненія обозовъ съ военными припасами, шедшихъ отъ Даррумкоте къ Фирозпуру, туда отправили сильный отрядъ войскъ. 6-го Декабря, разные полки получили приказаніе запастись на три дня съѣстными припасами, и всѣ ожидали, что военныя дѣйствія противъ сеиковъ начнутся немедленно. Случилось, однакожъ, иначе. 8-го Декабря, густыя толпы сеиковъ показались на правомъ берегу Сутледжа, и въ слѣдующіе два дня къ нимъ безпрестанно присоединялись новыя толпы; у сеиковъ было много пушекъ; вслѣдствіе чего они производили почти неумолкаемую пальбу. Сеики заняли берегъ рѣки отъ Фирозпура до Гурикъ-Гата, лежащаго отъ перваго города нъ разстояніи почти 35-ти англ. миль, и ихъ сильные кавалерійскіе пикеты, переправясь на лѣвый берегъ, но не выходя изъ предѣловъ своихъ владѣній, начали отрѣзывать транспорты, чѣмъ возбудили въ Фирозпурѣ нѣкоторое опасеніе. Между 8 и 12 Декабря, они захватили еще до 30-ти верблюдовъ. 11-го Декабря, адъютантъ генералъ-квартирмейстера, капитанъ Эджертонъ получилъ приказаніе произвести рекогносцировку и сдѣлать это въ сопровожденіи эскадрона легкой кавалеріи; Онъ замѣтилъ, что сеики, въ 8-ми миляхъ отъ Фирозпура, близъ нашей границы, поспѣшно собирали лодки. Когда капитанъ, съ двумя ординарцами, выѣхалъ впередъ, то въ него было сдѣлано, изъ засады, нѣсколько выстрѣловъ, съ праваго берега рѣки. Англійскій лагерь тотчасъ пришелъ въ движеніе, и войска стали подъ ружье. Всѣ женщины, бывшія въ лагерѣ генералъ-губернатора, возвратились въ Умбаллахъ, а находившіяся въ Фирозпурѣ были помѣщены въ крѣпкій замокъ этого города. Вслѣдъ за тѣмъ, англійскія войска двинулись, со всѣхъ сторонъ, къ границѣ. Англійскіе агенты, находившіеся въ Лагорѣ, получили приказаніе возвратиться. До 12-го числа, около 10,000 сеиковъ, съ 27 пушками, перешли Сутледжъ, въ 12 миляхъ отъ Фирозпура, и еще 13-го можно было видѣть, какъ толпы ихъ переходили по мосту. Къ 14 му, силы сеиковъ по эту сторону рѣки возрасли до 30,000 челов, и съ ними было до 70-ти пушекъ. Генералъ Сэръ Джонъ Литлеръ начальствуетъ надъ англійскими войсками на самомъ берегу рѣки. Армія сеиковъ была раздѣлена на четыре колонны, изъ которыхъ, только одна перешла рѣку. У сеиковъ главнокомандующимъ вѣроятно Лалла-Сингъ. Кромѣ регулярныхъ войскъ, у нихъ есть еще войска иррегулярныя, именно — Замбурлисы, то есть, наѣздники на верблюдахъ, при которыхъ находятся небольшія пушки. Мултанскій Назимъ (страны смежной съ Синдомъ) и Сукетскій Раджа имѣютъ въ готовности 70,000 чел для соединенія къ сеиками. Оставшійся въ Лагорѣ гарнизонъ съ 50 пушками, состоитъ подъ начальствомъ генерала Ханъ-Сингъ-Мана.

— 13-го Декабря, генералъ-губернаторъ издалъ въ лагерѣ при Лушкури Ханъ-ке-Сераи прокламацію, въ коей оправдывая свои предпринятыя мѣры, послѣдовавшія единственно по причинѣ неожиданнаго нападенія враговъ, признаетъ владѣнія Магараджи Дулипъ-Синга, на лѣвомъ, или англійскомъ берегу рѣки Сутледжъ состоящія, конфискованными и присоединенными къ англійскимъ владѣніямъ.

Dnia 2 go grudnia Jeneralny Gubernator angielski przybył do Umballah, a po przejrzeniu st jącego tam wojska, wyruszył dnia 6 go do Sirhind i Firozpur. Do tego ostatniego miasta, oddawna mocno obwarowanego i dobrze osadzonego, nadeszła dnia 5 wiadomość, że oddział Seików przeprawił się przez rzekę graniczną i zabrał 50 wielbłądów należących do Anglików, z którą to zdobyczą cofnął się znowu za rzekę. To był piérwszy akt zaczepki nieprzyjaciół. Ponieważ na lewym brzegu rzeki pozostało kilkudziesięciu jeźdźców nieprzyjacielskich, przeto tegoż dnia wysłano znaczny oddział wojska dla zasłony kilku transportów zapasów wojennych, które były w drodze z Durrumkote do Firozpur. Dnia 6 grudnia różne półki otrzymały rozkaz zaopatrzenia się w żywność na 3 dni, i sądzono, że działania wojenne przeciwko Seikom zaraz się rozpoczną. To jednak nie nastąpiło. Dnia 8 grudnia ukazały się liczne massy Seików na prawym brzegu Sutleczu, a w następnych dwóch dniach przybywały coraz nowe tłumy. Mieli przy sobie znaczną artyleryą i ciągle dawali ognia. Naprzeciwko Firozpuru osadzili brzegi rzeki aż do Hurik Gat, oddalonego od owego miasta na 35 mil ang., a znaczne oddziały jazdy przeprawiły się na lewy brzeg, zawsze jednak jeszcze na swojém territoryum, i zaczęły odcinać dowozy, tak że w Firozpur zaczęto się już obawiać głodu. Między 8 i 12 grudnia zabrali znowu 30 wielbłądów. Dnia 11, Kapitan Egerton, adjutant Jeneralnego Kwatermistrza, otrzymał rozkaz wyruszenia na zwiady. Udawszy się więc na czele szwadronu lekkiéj jazdy, postrzegł, że Seikowie w oddaleniu około 8 mil ang. od Firozpur, blizko naszej granicy, sprowadzali skwapliwie statki wodne. Wyjechawszy naprzód z dwóma żołnierzami, przywitany został strzałami z zasadzki, i to jak się zdawało, z téj strony rzeki. Natychmiast cały obóz angielski poruszył się, bębny wezwały do broni. Wszystkie kobiéty znajdujące się w obozie Jeneralnego Gubernatora powróciły do Umballah, a będące w Firozpur przeniosły się do warownego zamku tegoż miasta. Poczém zaraz wszystkie wojska angielskie ruszyły ze wszystkich stron ku granicy. Ajenci angielscy w Lahorze otrzymali rozkaz opuszczenia tego kraju. Do dnia 12 grudnia, blizko 10 000 Seików z 27 działami przeprawiło się przez Sutlecz, a i dnia 13 widziano jeszcze wielkie ich massy przechodzące przez most pływający. Do dnia 14 siła ich z téj strony rzeki powiększyła się do 30,000 ludzi z 70 działami. Jeneral Sir John Littler dowodzi wojskami angielskiemi nad samym brzegiem rzeki. Seikowie podzieleni są na 4 kolumny; do owego czasu przeszła z nich przez rzekę dopiéro jedna. Naczelnym wodzem wojsk nieprzyjacielskich zdaje się być Lalla Sing. Oprócz wojska regularnego, są jeszcze u Seików oddziały z barbarzyńskiém uzbrojeniem, i tak: Zomburkowie, to jest jeźdzcy wielbłądowi z małemi działami, baterye bawole i t. d. Nazim Multanu (kraju graniczącego z Sindem) i Radża Suketu, mają w pogotowiu 70,000 ludzi, w zamiarze połączenia się z Seikami. Pozostała w Lahorze załoga z 50 działami, zostaje pod dowództwem Jenerała Chan-Sing-Man.

— Dnia 13 grudnia, Jeneralny Gubernator wydał z obozu Luszkurri Chan-ke-Serai odezwę, w któréj usprawiedliwiając przedsięwzięte kroki nieprzyjacielskie, spowodowane jedynie przez niespodziewaną napaść nieprzyjaciół, ogłasza posiadłości Maharadży Dulip-Singa na lewym czyli angielskim brzegu rzeki Sutlecz położone, za skonfiskowane i do posiadłości angielskich wcielone.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Гликсберга—Печ. позвол. 19-го Февраля 1846 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ.*